

**МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ  
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ МИСТЕЦТВ  
ІМЕНІ І. П. КОТЛЯРЕВСЬКОГО**

**ЗАТВЕРДЖЕНО:**

Рішенням Вченої ради  
Харківського національного  
університету мистецтв  
імені І. П. Котляревського



**Т.Б.Веркіна**  
Голова Вченої ради, ректор  
Протокол № 5 від «26» грудня 2019 р.

Введено в дію Наказом № 131 – «З»  
від «26» грудня 2019р.

**КОДЕКС АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ ТА  
КОРПОРАТИВНОЇ ЕТИКИ  
ХАРКІВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ МИСТЕЦТВ  
ІМЕНІ І.П.КОТЛЯРЕВСЬКОГО**

Кодекс академічної доброчесності та корпоративної етики Харківського національного університету мистецтв імені І. П. Котляревського розроблений на основі досвіду та зразків кращих університетів України, українського законодавства та досвіду дотримання академічної доброчесності провідних університетів світу. Зокрема, в основу Кодексу ХНУМ імені І.П.Котляревського покладено модель, розроблену та представлену в документі «Кодекс академічної етики національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого».

Текст Кодексу розроблено з урахуванням пропозицій громади університету, органів студентського самоврядування та профспілкової організації.

## ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Кодекс академічної доброчесності та корпоративної етики визначає систему ціннісних критеріїв та правил професійного спілкування, якими керуються учасники університетської спільноти Харківського національного університету мистецтв імені І.П.Котляревського (далі – «Університет»), та встановлює етичні норми відносин в науково-викладацькому просторі вищої мистецької освіти.

**Місія** Університету полягає в забезпеченні умов для формування високої культури поведінки учасників освітнього процесу та інших своїх працівників шляхом проведення освітньої та науково-дослідницької діяльності на рівні світових професійних і етичних стандартів. Етичні цінності університетської спільноти й порядок перевірки та розгляду відповідних порушень визначаються Законом України «Про освіту», Законом України «Про вищу освіту», іншими законодавчими актами, Статутом Університету, Правилами внутрішнього трудового розпорядку, Положеннями про органи управління Університетом, наказами й розпорядженнями ректора та іншими локальними нормативно-правовими актами.

Стратегічною метою Кодексу академічної доброчесності та корпоративної етики є встановлення правил та функціонування основних принципів академічної поведінки, яких мають дотримуватися всі учасники університетської спільноти. Кодекс сприяє формуванню толерантного клімату, де кожен член університетської спільноти може займатися своєю діяльністю в умовах взаємної поваги та розуміння, з метою отримання позитивних результатів під час навчання й проведення наукових досліджень. Хоча Кодекс не покликаний вирішувати спірних ситуацій, однак він містить положення та норми, керуючись якими проблеми, пов'язані з недобросовісною поведінкою окремих членів спільноти, мають бути вирішеними.

## СИСТЕМА ФУНДАМЕНТАЛЬНИХ ЦІННОСТЕЙ УНІВЕРСИТЕТУ

- Університетська спільнота – загальний склад наукових, науково-педагогічних та педагогічних працівників; здобувачів вищої освіти та інших осіб, які навчаються в Університеті; а також фахівці-практики, які залучаються до освітнього процесу за освітньо-професійними програмами; інші працівники Університету.
- Академічна етика – система високоморальних норм, правил і принципів спілкування, що регулюють міжособистісні відносини учасників освітнього процесу закладів вищої освіти. Наочним проявом академічної етики в процесі організації науково-педагогічної діяльності є високий рівень академічної доброчесності та якості ділового етикету.

- Педагогічна етика – сукупність норм і правил поведінки науково-педагогічних працівників, завдяки якій впроваджуються високі моральні стандарти педагогічної діяльності і будуються відповідні взаємовідносини.
- Академічна доброчесність – наявна дія-результат етичних принципів і визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та впровадження наукової (творчої) діяльності з метою запобігання недовіри до результатів наукових (творчих) досягнень, їх корисності для академічної спільноти.
- Діловий етикет – порядок взаємодії і поведінки працівників Університету та інших учасників освітнього процесу Університету під час спільної діяльності, включаючи ділове листування, прийом на роботу, звернення до керівництва.
- Конфлікт інтересів – суперечність між приватними інтересами членів університетської спільноти та їх посадовими обов'язками на ґрунті професійної діяльності.

Університетська спільнота при проведенні різних форм освітньої діяльності має дотримуватися таких фундаментальних цінностей людського буття, як:

- академічна доброчесність;
- колегіальність та повага до людської гідності;
- відповідальність;
- академічна свобода;
- відповідальність за використання майна і ресурсів Університету, повага до навколишнього середовища.

### **Академічна доброчесність**

Члени університетської спільноти дотримуються академічної доброчесності у навчанні, викладанні, науково-дослідницькій діяльності й наданні інших освітніх і консультативних послуг. Дотримання академічної доброчесності **педагогічними, науково-педагогічними й науковими працівниками** передбачає:

- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право та суміжні права;
- надання достовірної інформації про методики і результати досліджень, джерела використаної інформації та власну педагогічну (науково-педагогічну, творчу) діяльність;
- контроль за дотриманням академічної доброчесності здобувачами освіти;
- об'єктивне оцінювання результатів навчання.

Дотримання академічної доброчесності **здобувачами освіти** передбачає:

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного й підсумкового контролю результатів навчання (до осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їх індивідуальних потреб і можливостей);
- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

Основними **порушеннями** академічної доброчесності вважаються:

- академічний плагіат – оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості) або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства;
- обман – надання завідомо неправдивої інформації щодо власної освітньої (наукової, творчої) діяльності чи організації освітнього процесу.

Формами обману є:

- самоплагіат – оприлюднення (частково або повністю) власних, раніше опублікованих наукових результатів як нових наукових результатів;
- фальсифікація – свідомо зміна чи модифікація вже наявних даних, що стосуються наукових досліджень;
- списування – виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання, зокрема, під час оцінювання результатів навчання;
- хабарництво – надання (отримання) учасником освітнього процесу чи пропозиція щодо надання (отримання) коштів, майна, послуг, пільг чи будь-яких інших благ матеріального або нематеріального характеру з метою отримання неправомірної переваги в освітньому процесі;
- упереджене оцінювання – свідоме завищення/заниження оцінки результатів навчання здобувачів освіти.

### **Колегіальність та повага до людської гідності.**

Члени університетської спільноти, проводячи дослідження, виконуючи організаційні та посадові обов'язки, керуються принципами академічного співробітництва, чесної конкуренції та корпоративної етики. Толерантність та повага до людської гідності є одним із основних принципів спілкування в університетському середовищі. Члени університетської спільноти дотримуються критеріїв справедливості, рівних можливостей, уникають та не допускають жодної форми дискримінації, фаворитизму, переслідування, сексуальних домагань, зловживання владою.

Члени університетської спільноти захищають конфіденційну інформацію, пов'язану з академічною діяльністю Університету та персональними даними співтовариства; однак вимога конфіденційності не

може перешкоджати розгляду випадків академічної нечесності, можливих порушень, який здійснюється компетентними підрозділами Університету чи державними органами.

Члени університетської спільноти повинні діяти виключно доброзичливо та відповідально з міжнародними партнерами. Члени університетської спільноти у відносинах з іноземними вченими, розвиваючи проекти міжнародної співпраці, представляють і захищають інтереси Університету.

Скарги та заяви, отримані Університетом, розглядаються об'єктивно, неупереджено, прозоро, відповідно до встановлених строків.

### **Критерії відповідальності**

Члени університетської спільноти, реалізуючи принципи корпоративної етики, турбуються, насамперед, не про особисту репутацію, а про стандарти академічної доброчесності та позитивного іміджу колективу Університету.

Члени університетської спільноти при проведенні своєї діяльності повинні враховувати потреби держави й суспільства, бути соціально відповідальними, підтримувати відкритий доступ до знань та інформації, публічно оголошувати результати своїх дослідницьких робіт.

Кожен член університетської спільноти використовує ввічливий стиль спілкування, особливо в публічних виступах (включно інтернет-видання, ведення блогів, пости, коментарі тощо). Кожен член університетської спільноти висловлює повагу до колег, підтримуючи належний зовнішній вигляд. Університет не запроваджує обмежень у вигляді єдиного стандарту, разом із тим зухвалий, неохайний зовнішній вигляд як студентів, так і викладачів і працівників, є неприйнятним до вимог даного Кодексу. Члени університетської спільноти визнають важливість принципів здорового способу життя.

Члени університетської спільноти не мають права використовувати назву Університету за обставин, що негативно впливають на його престиж і завдають шкоди громадській та діловій репутації.

### **Академічна свобода.**

Університет в своїй діяльності втілює принцип свободи вираження поглядів на навчання, дослідження та думки. Члени університетської спільноти зобов'язані прагнути до правдивих знань, поширювати свій досвід і отримані знання. Члени університетської спільноти визнають і поважають вірування й переконання один одного.

Члени університетської спільноти сприятимуть критичному мисленню, свободі поглядів, розвиватимуть умови для участі в дискусіях і дебатах. Члени університетської спільноти повинні:

– правильно використовувати й берегти майно Університету; відповідально використовувати природні та інші ресурси;

- захищати права інтелектуальної власності Університету та членів спільноти. Використовувати ресурси Університету, робочий час працівників, обладнання, послуги та фінансування виключно для виконання місії й завдань Університету.

### **Конфлікт інтересів.**

Члени університетської спільноти повинні:

- не допускати конфлікту інтересів, що виникає внаслідок особистих стосунків на ґрунті професійної діяльності та може спричинити моральну шкоду учасникам академічної комунікації та спільноті в цілому;
- надавати пріоритет науковій й академічній діяльності та зобов'язанням перед Університетом. Особистий бізнес чи інші приватні інтереси не повинні перешкоджати виконанню трудових обов'язків працівника Університету;
- у разі виникнення конфлікту інтересів інформувати безпосередніх керівників. Не допускається надання освітніх послуг у комерційних цілях за межами Університету, якщо такі або подібні освітні послуги надаються в Університеті.

### **Прикінцеві положення.**

Зміни й доповнення до Положення можуть бути внесені за поданням будь-якого здобувача вищої освіти та працівника.

Положення вводиться в дію наказом ректора. Зміни й доповнення до Положення затверджуються Вченою радою ХНУМ.